

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Equinor Energy AS
Forusbeen 50
4035 STAVANGER

Deres ref

Vår ref
23/1141-

Dato
8. august 2023

Equinor Energy AS - anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge og drive nettanlegg for å elektrifisere Hammerfest LNG

Olje- og energidepartementet viser til søknad fra Equinor Energy AS (Equinor) om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge og drive nettanlegg for å elektrifisere Hammerfest LNG – Melkøya.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har forberedt og vurdert søknaden og oversendt sin innstilling til departementet i brev av 25. mai 2023. I saker som gjelder elektrifisering av olje og gassanlegg, som behandles etter petroleumsløven, fatter NVE ikke vedtak, men avgir innstilling til Olje- og energidepartementet. I innstillingen har NVE vurdert om nettanleggene Equinor har søkt om er den beste løsningen, dersom Melkøya skal drives med kraft fra land.

1. Sakens bakgrunn

På vegne av rettighetshaverne av Snøhvitfeltet, har operatøren Equinor søkt om departementets godkjenning av endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) av Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG knyttet til Snøhvit Future-prosjektet. Snøhvit Future-prosjektet innebærer økt utvinning av gass og omlegging av energiforsyningen ved Hammerfest LNG fra gassdrevne generatorer til full drift med kraft fra nettet. Departementet har fattet eget vedtak av dags dato knyttet til søknaden.

Omlegging til drift med kraft fra nettet av Hammerfest LNG – som ligger på Melkøya i Hammerfest kommune - forutsetter økt kapasitet i strømmettet mellom Skaidi og Hammerfest. Departementet har fattet eget vedtak av dags dato i klagesak over NVEs vedtak om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse til Statnett SF for bygging og drift av ny 420 kV

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Tollef Taksdal
22 24 61 71

kraftledning, samt tilleggssøknad om utvidelse av Skaidi og Hyggevatn transformatorstasjoner. Omlegging til drift med kraft fra nettet av Hammerfest LNG vil også medføre behov for å bygge og drive en ny 132 kV nettforsyning fra Statnetts transformatorstasjon på Hyggevatn og til Melkøya, og behandles i dette vedtaket. Sakene er behandlet enkeltvis i egne vedtak, men må like fullt sees i sammenheng.

Dersom energiforsyningen ved Hammerfest LNG skal legges om til full drift med kraft fra nettet, tilrår NVE at det gis tillatelse til å bygge en 132 kV kraftledning fra Hyggevatn til Melkøya, via en om lag 3,2 km lang jordkabel i tunnel fra Hyggevatn til Meland, en om lag 2,5 km lang sjøkabel fra Meland til Melkøya, og en om lag 100 meter lang jordkabel fra landtaket på Melkøya til ny transformatorstasjon på Melkøya.

2. Søknaden

2.1 Søknad om anleggskonsesjon

Equinor søkte den 30. november 2021 om anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 for å bygge, eie og drive nødvendige elektriske anlegg for elektrifisering av Hammerfest LNG (Melkøya). Det søkes om tilknytning til nettet fra Hyggevatn transformatorstasjon til Meland med om lag 3,2 km lang jordkabel i tunnel, og fra Meland til Melkøya med en om lag 2,5 km lang sjøkabel, og en om lag 100 meter lang jordkabel fra landtak på Melkøya og ny transformatorstasjon på Melkøya.

Equinor har søkt konsesjon for flere spesifikke anlegg i den nye transformatorstasjonen på Melkøya, herunder transformering mellom 132 og 11 kV. Equinor har i tillegg søkt om konsesjon for flere ulike elektriske anlegg inne på industriområdet på Melkøya, knyttet til prosessene på anlegget. Equinor har områdekonsesjon for Melkøya, gitt 21. mai 2002 (NVE reg- 200200280-2). Denne områdekonsesjonen er en såkalt utvidet områdekonsesjon, som gir tillatelse til "å bygge og drive elektriske fordelingsanlegg med nominell spenning til og med 132 kV". Ny transformatorstasjon på Melkøya kan ikke etableres i medhold av områdekonsesjonen, og den nye stasjonen er derfor inkludert i konsesjonsbehandlingen.

Med områdekonsesjonen har imidlertid Equinor allerede nødvendige tillatelser til å etablere de omsøkte elektriske anleggene inne i den nye transformatorstasjonen og inne på industriområdet for øvrig. NVEs forslag til anleggskonsesjon er derfor spesifisert i lys av den eksisterende områdekonsesjonen, som innebærer at Equinor har friere rammer til å styre hvilke anlegg som etableres i den nye stasjonen. De planlagte anleggene ellers inne på industriområdet omfattes også av områdekonsesjonen, og er derfor ikke spesifisert i NVEs forslag til anleggskonsesjon.

I e-post datert 23. november 2022 ba Equinor om at deres anlegg tilknyttet Statnetts transformatorstasjon på Hyggevatn inkluderes i Equinors søknad. Dette var anlegg som opprinnelig var omsøkt av Statnett i tilleggssøknad V for 420 kV Balsfjord–Hammerfest (Skaidi–Hammerfest).

Bakgrunnen for at disse anleggene ikke ble vurdert i NVEs innstilling til Olje- og energidepartementet (OED) for ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Hammerfest, var at en ikke ønsket å forskuttere en konsesjon for omlegging av energiforsyningen ved Hammerfest LNG til full drift med kraft fra nettet. Equinors elektriske anlegg for Snøhvit Future-prosjektet, plassert inne i Statnetts nye omsøkte transformatorstasjon på Hyggevatn, ble derfor ikke vurdert av NVE i innstillingen til OED for Skaidi–Hammerfest.

Følgende anlegg i Hyggevatn transformatorstasjon er derfor i ettertid inkludert i søknaden om elektrifisering av Melkøya:

- 420 kV GIS-anlegg med 2 stk. bryterfelt
- 2 stk. 300 MVA 420/132 kV transformator, inklusive kabel til 132 kV GIS-anlegg
- 132 kV GIS-anlegg med 11 stk. bryterfelt
- 4 stk. Kondensatorbatteri 132 kV / 35 MVA_r, inklusive kabel til GIS-anlegg

2.2 Søknad om ekspropriasjonstillatelse

Equinor har søkt om ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 for nødvendige rettigheter til å bygge anleggene. Det er inngått og signert minnelig avtale med Finnmarkseiendommen (FeFo) om erverv av grunn ved Hyggevatn for tunnelinngang. Videre er det fremforhandlet minnelig avtale med Lucerna (tidl. Hammerfest Energi Nett) for bruksrettighet til vei ved eksisterende transformatorstasjon. Eierforholdene til veien er imidlertid ikke avklart, og avtalen er derfor ikke endelig signert. Tiltakshaver har videre fremforhandlet avtale med Hammerfest kommune for erverv av grunn og rettigheter ved Meland, for etablering av tunnel og landtak.

Tiltakshaver vurderer det som sannsynlig at minnelige avtaler vil inngås med alle berørte parter, men søker samtidig om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25 for å kunne starte anleggsarbeid før skjønn er avholdt.

Ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse gjelder for anlegg beskrevet i søknad datert november 2021.

2.3 Hvilke anlegg det søkes om

Equinor søker om å bygge, eie og drive en ny 132 kV kraftforbindelse fra Hyggevatn transformatorstasjon til Melkøya, for å forsyne Hammerfest LNG med kraft fra nettet. Det søkes også om nødvendige elektriske anlegg som skal disponeres av Equinor, i Statnetts planlagte nye transformatorstasjon på Hyggevatn.

Søknaden omfatter følgende anlegg:

I. Tunnel Hyggevatn–Meland:

- 2 x sett 132 kV jordkabler i om lag 3,2 km lang tunnel fra Hyggevatn til Meland. Kablene vil være av type en-leder i aluminium med brannhemmende ytterkappe med tverrsnitt 1600 mm² AL.

- Nødvendig jordingskabler.
- Fiberkabel for kommunikasjon og temperaturovervåkning.

II. Sjøkabel Meland–Melkøya:

- 2 x sett 132 kV sjøkabler på om lag 2,5 km. Sjøkablene vil være av type tre-leder i kopper
- med integrert fiberkabel for kommunikasjon, med tverrsnitt 2000 mm² Cu.

III. Jordkabel Melkøya:

- 2 x sett 132 kV jordkabler i om lag 100 m lang kabelkulvert fra landtak Melkøya til ny transformatorstasjon. Kablene vil være av typ en-leder i aluminium med brannhemmende ytterkappe med tverrsnitt 1600 mm². Alternativt benyttes en en-leder kopperkabel med samme tverrsnitt.
- Nødvendig jordingskabler
- Fiberkabler for kommunikasjon og temperturovervåkning

IV. Transformatorstasjon Melkøya

- 132 kV GIS-anlegg med 9 stk. bryterfelt (tilrettelagt for mulig utvidelse)
- 40 MVA 132 kV transformator – fødegass kompressormotor
- Frekvensomformer
- 3 x 75 MVA 132/11 kV transformatorer for elektrodedampkjeler
- 3x 11 kV tavler for elektrode dampkjeler

V. Anlegg i Statnetts transformatorstasjon på Hyggevatn

- 420 kV GIS-anlegg med 2 stk. bryterfelt
- stk. 300 MVA 420/132 kV transformator, inklusive kabel til 132 kV-GIS anlegg
- 132 kV GIS-anlegg med 11 stk. bryterfelt
- stk. 35 MVAr 132 kV kondensatorbatterier, inklusive kabel til GIS-anlegg (mulig redusert behov)

For en nærmere beskrivelse av de omsøkte anleggene, viser departementet til søknaden og NVEs innstilling.

3. Saksbehandlingen

3.1 NVEs behandling og innstilling

I saker som gjelder drift med kraft fra nettet ved olje- og gassanlegg, som behandles etter petroleumsloven, avgir NVE etter fast praksis innstilling til vedtak til Olje- og energidepartementet som fatter vedtak i første instans. NVE har vurdert konsesjons-søknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter oreigningslova.

NVE sendte konsesjonssøknad med vedlegg og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse på høring 19. september 2022. Fristen for å avgi høringsuttalelse til søknaden ble satt til 7. november 2022. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort

to ganger i Finnmark Dagblad, i Hammerfestingen og i Norsk lysingsblad. NVE mottok totalt 16 høringsuttalelser til søknaden og de medfølgende konsekvensvurderingene.

NVE arrangerte informasjonsmøte med Hammerfest kommune 11. oktober 2022. Troms og Finnmark fylkeskommune, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Sametinget var også invitert til møtet. NVE arrangerte også et åpent offentlig møte om høring av søknaden den 11. oktober 2022 i Hammerfest.

I løpet av de samme dagene gjennomførte NVE også befaring av området for ny transformatorstasjon og tunnelinngang ved Hyggevatn, og ved landtak for sjøkabel og tunnelinngang på Meland. Olje- og energidepartementet gjennomførte i november 2022 befaring i forbindelse med klagebehandling av ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest, og befarte da området for ny trafostasjon og tunnelinngang ved Hyggevatn.

NVE har gjennomført konsultasjonsmøte med Sametinget, som også har fremmet innsigelse. Det er ett reinbeitedistrikt som vil berøres av tiltaket, reinbeitedistrikt 20 Fálá. Departementet har i forbindelse med saksbehandlingen av ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest gjennomført konsultasjoner med distriktet og er godt kjent med distriktets driftsmønster, utfordringer og syn på sakskomplekset.

NVE har videre vurdert søknaden og tilhørende kunnskapsgrunnlag. Om kunnskapsgrunnlaget konkluderer NVE på s. 18 i innstillingen med:

Det er i forbindelse med denne søknaden lagt fram en stor mengde informasjon om mulige konsekvenser innenfor ulike tema. Informasjonen er framskaffet som følge av krav om utredninger, og gjennom høringsinnspill. Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredning, fagrapporter og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene et godt grunnlag for å vurdere om det bør gis konsesjon til tiltaket. NVE vil derfor ikke be om ytterligere utredninger.

Departementet har gjennomgått NVEs innstilling, konsekvensutredningene og øvrig informasjonsgrunnlag, og slutter seg til NVEs konklusjon om at grunnlaget for å fatte vedtak er tilstrekkelig og forsvarlig. Departementet viser til NVEs oversendelse for en fullstendig oversikt over departementets kunnskapsgrunnlag.

4. Departementets vurdering etter energiloven

4.1 Innledning

Anleggskonsesjon for energianlegg kan gis etter energiloven § 3-1. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt, jf. § 1-2.

Konsesjonsbehandlingen av energianlegg for kraft fra nettet til petroleumfelt må ses i sammenheng med at nettselskapene, etter energiloven § 3-4, har en plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi. Nettselskapene har rett til å kreve at en uttakskunde venter med å tilknytte seg nettet til det er driftsmessig forsvarlig. Departementet kan i ekstraordinære tilfeller gi unntak fra tilknytnings- og investeringsplikten for forbruk, jf. § 3-4 tredje ledd. Det følger av forarbeidene til § 3-4 (Ot.prp.nr. 62 (2008-2009)) at «med

ekstraordinære tilfeller mener departementet de tilfellene der tilknytning av forbruk vil være ekstremt krevende for kraftsystemet med hensyn til kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt». Det er nettselskapene som må vurdere hvorvidt et omsøkt forbruk vil medføre ekstraordinære virkninger for kraftsystemet og eventuelt søke om fritak fra tilknytningsplikten. Når en slik søknad ikke foreligger, vil departementets konsesjonsbehandling av tiltak for uttak av elektrisk energi i hovedsak gå ut på å vurdere hva som er den mest rasjonelle måten å tilknytte forbruket på. Kraftforbruk er i seg selv ikke konsesjonspliktig etter energiloven.

I konsesjonsbehandlingen etter energilovgivningen skal miljøkonsekvensene av tiltaket vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til kraftforsynings sikkerheten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies, se prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12. Naturmangfoldloven vil bli trukket inn i vurderingene der dette er relevant. Videre setter også statens folkerettslige forpliktelser skranker for energimyndighetenes kompetanse. Departementet vil kommentere dette nærmere der det er relevant.

4.2 Behov for tiltaket

Rettighetshaverne av Snøhvit Future har besluttet en omlegging av energiforsyningen ved LNG-anlegget på Melkøya fra dagens hovedsakelige drift med gassturbiner til full drift med kraft fra nettet, og søkt om tillatelse til endret PUD/PAD. Omfanget av tiltaket er gitt av kraftbehovet på Melkøya. Equinor har siden etableringen av Hammerfest LNG hatt en nettkapasitet på 50 MW tilgjengelig gjennom en 132 kV kabel med teknisk overføringskapasitet på 80 MW. Equinors planer om omlegging til full drift med kraft fra nettet utløser et effektbehov på ytterligere 360 MW, totalt 410 MW.

Gitt dagens kapasitet på hammerfestsnittet ved intakt nett (330 MW), er tilknytning av LNG-anlegget på Melkøya og forbruksvekst utover dette ikke fysisk mulig, verken del- eller fullelektrifisert, uten nye nettforbindelser. Omlegging til full drift med kraft fra nettet av Hammerfest LNG på Melkøya utløser derfor et behov for oppgradering av nettanlegg og elektriske installasjoner. Utover behovet for ny transformatorstasjon på Hyggevatn og 132 kV kraftledning fra Hyggevatn til Melkøya, innebærer dette også et behov for oppgradering av Skaidi transformatorstasjon og ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi-Hammerfest. Disse sistnevnte tiltakene er omsøkt av Statnett SF og er behandlet av departementet i eget vedtak av dags dato.

Departementet slutter seg for øvrig til NVEs vurdering av behovet for tiltaket og legger til grunn at dersom det gis tillatelse til endret PUD/PAD til Melkøya, vil det også være behov for nye nettanlegg med tilhørende elektriske anlegg.

4.3 Vurderte system- og anleggsløsninger

I søknaden er det vurdert én systemløsning for tilknytning, i tillegg til nullalternativet. Equinor mener at kraft fra nettet med tilknytning i Hyggevatn transformatorstasjon er det eneste reelle alternativet for omlegging til full drift med kraft fra nettet ved Hammerfest LNG.

- Nullalternativ: nullalternativet i dette tilfellet er å ikke legge om dagens energiforsyning ved LNG-anlegget på Melkøya. Hammerfest LNG har i dag energiforsyning (kraft og varme) fra 5 stk. gassturbingeneratorer. Energianlegget kan produsere omtrent 225 MW elektrisk kraft, og omtrent 140 MW varmeenergi som gjenvinnes fra eksosgassen fra gassturbinene. I tillegg kommer 50 MW kraft fra land gjennom kabel fra Lucerna.
- Omsøkt systemløsning: ny 132 kV forbindelse fra Hyggevatn transmisjonsnettstasjon.

Statnett har tildelt Equinor kapasitet i nettet for ny tilknytning av maksimalt 360 MW forbruk med vilkår om automatisk utkobling, gitt at ny 420 kV Skaidi-Hammerfest og tilhørende transformatorstasjoner er på plass. Tilknytningspunktet er på 420 kV samleskinne i Hyggevatn stasjon. Anleggene mellom tilknytningspunktet i Hyggevatn og på Melkøya er kundespesifikke og skal i sin helhet betales av Equinor. Equinor skal også betale anleggsbidrag for ny Hyggevatn stasjon og ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Hammerfest, utvidelse av Skaidi stasjon og nytt felt i Skillemoen stasjon.

Andre vurderte anleggsløsninger fremgår i NVEs bakgrunn for innstilling s. 20. NVE mener det er gjort en tilstrekkelig vurdering av mulige alternative anleggsløsninger. Departementet slutter seg til NVEs vurdering om at selv om den omsøkte løsningen er den dyreste, er dette en teknisk sett god løsning, basert på robusthet og fleksibilitet. Departementet er enig i NVEs konklusjon om at Hyggevatn transmisjonsnettstasjon er det eneste aktuelle tilknytningspunktet.

4.4 Virkinger for kraftsystemet

Område Nord, som omfatter området fra og med Ofoten og nordover inkludert Finnmark, er et område med lite fleksibilitet og med flere lag med nettbegrensninger. I dag er Finnmark i kraftbalanse over året, men har et effektunderskudd som krever import gjennom vinteren. Dersom en stor andel av planene om nytt forbruk blir realisert uten at det samtidig etableres vesentlig ny kraftproduksjon, vil det ifølge Statnett medføre en fundamental endring av kraftsystemet i nord. Departementet setter derfor vilkår om at rettighetshaverne tidligst 1. januar 2030 kan øke sitt effektuttak utover det de har rett til å ta ut i dag, med mindre departementet bestemmer noe annet. Dersom hensynet til kraft- og/eller effektbalansen tilsier det vil departementet før 1. januar 2030 gå i dialog med rettighetshaverne for å finne avtalebaserte løsninger, for å sikre periodevis drift ved det eksisterende energianlegget ved Hammerfest LNG fram til utløpet av konsesjonen på anlegget i 2033, om hensynet til kraftsituasjonen tilsier at det er nødvendig. Det settes vilkår om at rettighetshaverne skal medvirke til en slik avtalebasert løsning. En avtalebasert løsning kan for eksempel være at rettighetshaverne driver anlegget i særlige perioder eller at staten overtar anlegget. En vurdering av behov for en slik løsning vil skje senest i 2028.

Departementet viser til at det i vedtak av dags dato om godkjenning av endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) for Hammerfest LNG, er satt vilkår som regulerer ovennevnte. Disse vilkårene gjøres også gjeldende som vilkår for nettanlegget mellom Melkøya og Hyggevatn. Vilråene skal lyde:

1. I tråd med vilkår satt ved godkjenning av endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) for Hammerfest LNG kan konsesjonæren tidligst 1. januar 2030 øke sitt effektuttak utover det de har rett til å ta ut i dag, med mindre departementet bestemmer noe annet.
2. Rettighetshaverne skal, dersom hensynet til kraftsituasjonen tilsier at det er nødvendig, medvirke til å få etablert en avtalebasert løsning med staten om periodevis drift ved det eksisterende energianlegget ved Hammerfest LNG fram til utløpet av konsesjonen på anlegget.

4.5 Areal- og miljømessige virkninger av anlegg på land

NVE har i bakgrunn for innstilling kapittel 4.3 gjennomgått virkningene for areal, miljø og allmenne interesser av omsøkte anlegg på land. NVE har vurdert det omsøkte alternativet, herunder Equinors kabeltrasé i tunnel fra Hyggevatn til Meland, samt landtak ved Meland. NVE har også vurdert landtak og ny transformatorstasjon på Melkøya. For vurderingene av virkninger av Statnetts nye transformatorstasjon på Hyggevatn, der Equinor har søkt om å få plassere elektriske anlegg, vises det til vurderingene som fremgår av departementets vedtak om ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest med tilhørende elektriske installasjoner og utvidelser av Skaidi og Hyggevatn transformatorstasjoner.

NVE legger til grunn at visuelle virkninger for landskap, friluftsliv og kultur- og bomiljø av tunnelpåslag ved Hyggevatn, kabeltunnel fra Hyggevatn til Meland og tunnelinngang ved Meland, samlet sett blir beskjedne. Videre mener NVE at det er liten sannsynlighet for at tiltaket vil påvirke registrerte kulturminner. Den totale arealbruken og påvirkningen fra dagens bruk av arealene vil også være beskjedne. Tilsvarende legges til grunn for vurdering av virkninger for naturfare og sikringstiltak, samt planer for anleggsveier og masselagre. Støy i anleggsperioden vil være tidsbegrenset og moderate. NVE forutsetter at det stilles vilkår om detaljplan og at tiltakshaver med god planlegging vil kunne unngå forringelser og ulemper. Departementet slutter seg i det vesentlige til NVEs vurderinger, og forutsetter at tiltakshavers detaljplan hensyntar og beskriver avbøtende tiltak.

4.6 Virkninger av anlegg i sjø

NVE har i bakgrunn for innstilling kapittel 4.4 vurdert virkningene av omsøkte anlegg i sjø, herunder nytt masselager ved Meland og sjøkablene fra Meland til Melkøya. En nærmere beskrivelse av anlegg i sjø finnes i nevnte kapittel.

Anleggsområdet ved Meland er allerede sterkt påvirket av menneskelige inngrep, der omkringliggende områder er preget av næringsvirksomhet uten boligbebyggelse i umiddelbar nærhet. NVE vurderer at inngrepene ved fylling i sjø ved Meland samlet sett vil være ubetydelige for landskap, friluftsliv og kultur- og bomiljø. Videre legger NVE til grunn at inngrepene ved etablering av masselager ved Meland ikke vil være i direkte konflikt med kjente kulturminner eller kulturmiljøer. Tiltaket antas også å ha ubetydelig virkning på det marine naturmangfoldet i strandsonen ved Meland. Det forutsettes at en detaljplan vil omtale relevante avbøtende tiltak for dreneringsvann og etablering av masselager, og at anleggsarbeidet planlegges utført på en skånsom måte for å minimere eventuelle virkninger på marint naturmangfold.

Videre har NVE undersøkt og vurdert virkninger fra sjøkablene og utfylling i sjø for kulturminner i sjø, marint naturmangfold, og fiskeri og akvakultur. Oppsummert vurderer NVE at anleggene vil medføre ingen eller ubetydelige virkninger for de nevnte interesser.

Departementet har gjennomgått kunnskapsgrunnlaget og NVEs vurderinger og slutter seg til disse. Tiltaket kan gjennomføres uten nevneverdige virkninger ved god planlegging. Departementet viser også til NVEs anbefalinger om at tiltakshaver omtaler planer for anlegg i sjø i detaljplan og slutter seg til denne anbefalingen.

4.7 Tiltakets påvirkning for reindrift

Reinbeitedistrikt 20 Fálá har vår-, sommer- og høstbeiter på Kvaløya. Reinen ankommer Kvaløya i april/mai, og beveger seg fritt til de ulike beiteområdene på øya før den flytter mot høstbeite igjen i september. Distriktets drift er nærmere beskrevet i NVEs innstilling, konsekvensutredningene, samt departementets vedtak om ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest. For en nærmere beskrivelse av forholdene til distriktet henvises det til disse dokumentene.

Departementet er godt kjent med distriktets driftsforhold og utfordringer og har i forbindelse med vedtak om ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest gjennomført konsultasjon med reinbeitedistrikt 20. Distriktet opplever utvidelse av Hammerfest by og andre tiltak på Kvaløya som belastende og peker på at distriktet er i en presset situasjon. Distriktet har selv uttalt at tålegrensen snart er overskredet.

I vedtak om ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest har departementet foretatt en grundig vurdering av tiltakenes samlede påvirkning på reindriften opp mot folkerettens forpliktelser og rettigheter. Etter departementets syn vil tiltakene ikke overskride terskelen etter FNs konvensjon om sosiale og politiske rettigheter artikkel 27. Statnett SF er i nevnte vedtak pålagt å gjennomføre avbøtende tiltak for å redusere ulempene for reindriften og hensynta distriktets behov under anleggsfasen ved etablering av ny 420 kV kraftledning. Det vises til vedtak om ny 420 kV kraftledning for en nærmere redegjørelse av departementets folkerettslige vurderinger. Departementet vil i det følgende knytte noen kommentarer til gjennomføring av ny 132 kV kraftledning og tiltakets påvirkning for reindriften.

Anleggsfasen vil kunne skape ulemper for reindriften. Anleggsfaser med mye menneskelig aktivitet, vil som regel kunne gi negative virkninger for reinsdyr. Særlig gjelder dette for kalvingsperioden, hvor simlene er spesielt sårbare for aktivitet og støy. Ved Hyggevatn vil anleggsarbeidet bestå av sprengningsarbeid for tunnelåpningen, og deretter etablering av terrasserte graveskjæringer over tunnelåpningen. Dette arbeidet vil pågå parallelt med bygging av Statnetts nye transformatorstasjon. Departementet viser til vedtak om ny 420 kV kraftledning, med blant annet utvidelse av Hyggevatn transformatorstasjon, og vurderingene som fremgår der. Etter departementets vurdering vil anleggsfasen kunne medføre økte ulemper for reindriften, men som likevel vil kunne minimeres gjennom god samhandling og planlegging.

Ved Meland vil anleggsarbeidet i all hovedsak bestå av sprengningsarbeid, tunneldriving og dumping av masse i sjø. Det vil i utgangspunktet være mest støy knyttet til arbeidet rundt selve åpningen av tunnelen, og etablering av skjæringen i fjellknausen ved Stigen. Deretter

vil tunnelen drives under jorden, og det antas å kun være beskjedne rystelser og noe støy i områdene i umiddelbar nærhet.

Anleggsarbeidet ved Meland antas å pågå i over 2,5 år. Departementet viser til NVEs vurdering av støy og forstyrrelser fra anleggsarbeidet ved Meland, og slutter seg til disse. NVE legger til grunn at belastningen fra den tidsavgrensede anleggsperioden vil være størst rundt Hyggevatn. Departementet viser her til vedtak om ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest og vurderingene som fremgår der.

For driftsfasen vil tiltaket ha begrensede virkninger for reindrifta. Ved Hyggevatn vil tiltaket i hovedsak medføre at det blir et ekstra bygg ved siden av eksisterende transformatorstasjon og en ny terrassert skjæring. Tunnelinngangen ved Hyggevatn vil ikke medføre behov for særskilt vedlikehold og menneskelig aktivitet. Kraftledningene går i tunnel ned til Meland, og tiltaket vil ikke medføre noen endring fra dagens situasjon. Menneskelig aktivitet ved vedlikehold/tilsyn vil være i områder utenfor reingjerdet, og aktiviteten vil ikke medføre støy.

Departementet legger til grunn at tiltaket isolert sett vil skape begrensede ulemper for reindrifta. Ulempene vil i hovedsak knyttes til anleggsfasen ved utvidelsen av Hyggevatn transformatorstasjon og etablering av tunnelinngang. Utover dette vil anleggsfasen hovedsakelig foregå innenfor reingjerdet og nede i Hammerfest sentrum der det allerede er høy menneskelig aktivitet. Det konkrete tiltaket må likevel ses i sammenheng med de øvrige utfordringene for reinbeitedistriktet, herunder ulike planer for byutvikling i Hammerfest kommune. I tillegg vil anleggsfasen ved etablering av ny 420 kV kraftledning fra Skaidi, som i stor grad vil skje parallelt med anleggsfasen for ny 132 kV kraftledning, også medføre ulemper for reindrifta. Det vises til vurderingene i departementets vedtak om ny 420 kV kraftledning, der departementet legger til grunn at den samlede belastningen for reinbeitedistriktet likevel ikke overskrider terskelen etter folkeretten. Den samlede effekten av eventuelle videre utbygging i regionen forutsettes å hensyntas av relevante myndigheter i de respektive prosessene for godkjenning.

4.8 Naturmangfold

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Departementet vurderer kunnskapsgrunnlaget i denne saken å være i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8. NVE har i bakgrunn for innstilling pkt. 4.3.1.4 vurdert virkninger for naturmangfold, herunder hvilke arter og naturtyper som er relevante å vurdere virkninger for, som følge av det omsøkte tiltaket. NVE har kun omtalt arter eller naturtyper som tiltaket antas å få vesentlige virkninger for.

Etter NVEs innstilling, basert på gjennomførte konsekvensutredninger, er området ved Hyggevatn preget av artsfattig, beitepreget fjellvegetasjon på sur berggrunn, med få naturverdier. Det er heller ikke gjort registreringer av truede arter eller karplanter inne på stasjonsområdet. I området rundt Hyggevannet og ned mot Fuglenesdalen er det registrert forekomster av dvergssoleie og tvillingsiv. I forbindelse med høringsrunden av ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest kom det inn en uttalelse om at det er gjort funn av den rødlistede plantarten dvergssyre i nærheten av Hyggevatn transformatorstasjon. NVE er ikke

kjent med at det er gjort funn av denne arten, basert på søk i ulike databaser og karttjenester. NVE vurderer at en eventuell forekomst vil være begrenset i omfang, og antakelig enkel å ivareta. Departementet viser i denne forbindelse til vedtak om ny 420 kV kraftledning der det er fastsatt vilkår om oppfølgende undersøkelser av virkninger for enkelte arter. NVE anbefaler at lignende undersøkelser gjøres for dvergssoleie og tvillingsiv, og at dette omtales i anbefalt detaljplan. Departementet slutter seg til NVEs anbefaling.

I anleggsområdet ved Meland er området allerede preget av industri- og næringsaktivitet, og høy menneskelig aktivitet. Anleggsområdet vil foregå innenfor et begrenset område. Det er ikke registrert viktige naturtyper eller truede dyrearter eller karplanter i området ved Meland og tunnelpåhugget. NVE vurderer at anleggsarbeidet ved tunnelinngangen og skjæringen på Meland ikke vil medføre negative virkninger for naturmangfoldet. Departementet slutter seg til NVEs vurdering.

Anleggsfasen vil kunne forstyrre fugl og annet dyreliv og medføre at fugl trekker bort fra områdene hvor aktiviteten foregår. Fuglearter som er sårbare for forstyrrelser vil kunne oppgi hekkingen dersom aktiviteten vedvarer. Departementet viser for øvrig til NVEs bakgrunn for innstilling og dertil beskrivelser av fugl og andre pattedyr. Konsekvensutredningen har kategorisert områdene rundt Meland og Hyggevatn med naturverdi «uten betydning». NVE vurderer at tiltaket vil ha begrensede virkninger på naturtyper eller artsmangfold i tiltaksområdet, og anbefaler at det gjøres undersøkelser for å avdekke mulige forekomster av truede arter som nevnt i NVEs innstilling. NVE anbefaler at det i den anbefalte detaljplanen bør settes krav om at tiltakshaver må omtale eventuelle avbøtende tiltak som må settes i verk dersom de nevnte artene avdekkes innenfor området hvor anleggsarbeid skal foregå. Departementet slutter seg til NVEs anbefaling.

Etter naturmangfoldloven § 7 plikter departementet å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 ved vurderingen av om et tiltak skal gis konsesjon eller ikke. NVE har vurdert at virkninger på naturmangfold på land samlet sett er svært begrenset. Tiltaksområdet er preget av eksisterende bebyggelse og allerede gjennomførte angrep. For naturmangfold i sjø kan tiltaket medføre noe forurensning av vann ved at det gjennom anleggsperioden, samt også driftsfasen kan forekomme avrenning av dreneringsvann ut i sjøen. Håndtering av dreneringsvann anbefales vurdert og omtalt i detaljplan for tiltaket. Tilsvarende risiko foreligger for plast og annet avfall fra sprengningsarbeid ved etablering av masselager. NVE har vurdert at planene som foreligger for etablering av masselager, har lagt til rette for at dette kan unngås, men at dette også er et tema som er relevant å omtale i en detaljplan. Departementet slutter seg til NVEs anbefaling.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av tiltakets virkninger for naturmangfoldet, og finner i likhet med NVE at føre var-prinsippet ikke kommer til anvendelse i dette tilfelle. Videre vil den samlede belastningen fra tiltaket medføre akseptable negative virkninger for naturmangfold. Departementet forutsetter at tiltakshaver i detaljplan omtaler nærmere hvordan naturmangfoldet på land og i sjøen skal ivaretas og sikres gjennom anleggsarbeidet.

5. Departementets vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Equinor har i medhold av lov om overføring av fast eiendom av 23. oktober 1959 (overføringslova) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter

for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport.

Equinor tar sikte på å oppnå minnelige avtaler med de berørte grunneierne og rettighetshaverne, og inngikk dialog og møter i oktober 2021 med berørte parter med sikte på å oppnå minnelige avtaler. Det ble i november 2021 inngått minnelig avtale med FeFo som grunneier ved Hyggevatn om erverv av grunn ved øvre ende av tunnelen. Det er også framforhandlet minnelig avtale med Lucerna og Hammerfest kommune. Equinor vurderer det som sannsynlig at minnelige avtaler vil oppnås med alle berørte parter, inkl. rettighetshaverne, men søker av hensyn til prosjektgjennomføringen om samtykke til ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for det tilfelle at minnelige avtaler likevel ikke oppnås med alle berørte parter.

5.1 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene. Equinor søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- Tunnelmunning Meland

Nødvendig erverv av grunn og rettigheter for å etablere tunellingang, skjæring i fjellområde under fjellknausen Stigen og masselager i sjø ved Meland. Arealbruken er permanent inntil tunnelen eventuelt stenges og forsegles, og masselageret eventuelt omreguleres. Equinor søker om ekspropriasjon av bruksrett for følgende arealer:

- Nødvendige anlegg ved Hyggevatn transformatorstasjon
- Nødvendig bruksrett til eksisterende vei ved Hyggevatn. Dette omfatter nødvendige rettigheter til ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og Hyggevatn transformatorstasjon. Arealbruken gjelder anleggsfasen, og deretter sporadisk til vedlikehold i driftsfasen, i tillegg til fjerning av anlegget.

5.2 Departementets vurdering av søknad om ekspropriasjonstillatelse

Det følger av oreigningslova § 2 at «[m]ot vederlag etter skjøn til den det råkar, kan oreigningsinngrep setjast i verk etter vedtak av eller samtykke frå Kongen, så langt det trengs til eller for» et eller flere av de oppregnede ekspropriasjonsverdige formål i punktene 1-55. Etter § 2 første ledd nr. 19 kan vedtak eller samtykke til ekspropriasjon gis dersom det trengs for «kraftliner, transformatorstasjonar og andre elektriske anlegg».

Samtykke til ekspropriasjon kan ikke gis «utan at det må reknast med at inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade», jf. oreigningslova § 2 annet ledd. Ordlyden henviser til en interessevurdering der fordelene må overveie ulempene ved tiltaket. Høyesterett har fastslått at bestemmelsen ikke oppstiller et krav om kvalifisert overvekt, jf. Rt. 2009 s. 1142 avsnitt 39. Bestemmelsen skal forstås slik at hvis det beviselig er uomtvistelig at fordelene er litt større enn ulempene, er det grunnlag for ekspropriasjon.

Vurderingen av om det foreligger grunnlag for å gi samtykke til ekspropriasjon etter oreigningslova § 2 må, i likhet med konsesjonsspørsmålet, ses i sammenheng med at nettselskapene har en plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi, jf. energiloven § 3-4. Departementet vurderer at tilknytningsløsningen som NVE har innstilt på er den mest samfunnsmessig rasjonelle, og at det er grunnlag for å gi samtykke til ekspropriasjon etter oreigningslova § 2. Departementet har lagt vekt på at tiltakets ulemper er begrensede, og vil være mest fremtredende i en forbigående anleggsfase. De begrensede ulempene vil kunne avbøtes gjennom god planlegging og gjennomføring. Tiltakets anleggsfase forutsettes å koordineres med anleggsfasen for Statnetts planer om utbygging av ny 420 kV kraftledning og ny Hyggevatn transformatorstasjon, slik at de samlede ulempene for reindrifta i anleggsfasen minimeres. Anleggsarbeidet vil i hovedsak foregå i et område som i dag primært benyttes til industri- og næringsvirksomhet. Etter departementets vurdering er den omsøkte løsningen, med tunnel fra Hyggevatn til Meland og sjøkabel videre til Melkøya, det beste alternativet.

Departementet finner at inngrepet «tvillaust til meir gagn enn skade», jf. oreigningslova § 2 annet ledd. Equinor gis tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for å bygge, eie og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport.

5.3 Departementets vurdering av søknad om samtykke til forhåndstiltredelse

Equinor har også søkt om samtykke til forhåndstiltredelse, jf. oreigningslova § 25 første ledd. Hovedregelen i § 25 første ledd siste setning er at slikt samtykke kan gis dersom det er begjært skjønn. Når skjønn ikke er begjært, kan samtykke til forhåndstiltredelse bare gis i særlige tilfeller der det å avvente skjønnsbegjæringen vil gi rimelig tidsutsettelse, jf. annen setning. Det er ikke anført at slikt særtilfelle foreligger, og departementet vil derfor ta stilling til spørsmålet om forhåndstiltredelse dersom det anmodes om det etter at skjønn er begjært.

6. Konklusjon

Equinor Energy AS gis konsesjon etter energiloven § 3-1, jf. § 1-2, for å bygge, eie og drive nettanlegg for å elektrifisere Hammerfest LNG – Melkøya, i henhold til vedlagte anleggskonsesjon med vilkår og med følgende tilleggsvilkår:

1. I tråd med vilkår satt ved godkjenning av endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) for Hammerfest LNG kan konsesjonæren tidligst 1. januar 2030 øke sitt effektuttak utover det de har rett til å ta ut i dag, med mindre departementet bestemmer noe annet.
2. Rettighetshaverne skal, dersom hensynet til kraftsituasjonen tilsier at det er nødvendig, medvirke til å få etablert en avtalebasert løsning med staten om periodevis drift ved det eksisterende energianlegget ved Hammerfest LNG fram til utløpet av konsesjonen på anlegget.

Equinor Energy AS gis med hjemmel i oreigningslova § 2 samtykke til ekspropriasjon til nødvendige grunn og rettigheter for bygging og drift av de konsesjonsgitte anleggene.

Departementet forutsetter at Equinor Energy AS orienterer berørte grunneiere og rettighetshavere om departementets vedtak.

Olje- og energidepartementets vedtak kan av parter eller andre med rettslig klageinteresse, påklages til Kongen i statsråd innen tre uker fra det underretning av vedtaket er kommet frem. Eventuell klage sendes Olje- og energidepartementet.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Avinor AS
DALAN advokatfirma DA
Fiskeridirektoratet
Forum for natur og friluftsliv Finnmark
Hammerfest kommune
Landbruksdirektoratet
Motvind Norge
Norges Naturvernforbund
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norske samers riksforbund
Reinbeitedistrikt 20 Fálá
Sametinget / Sámediggi
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Telenor ASA
Troms og Finnmark fylkeskommune /Romssa ja Finnmárkku fylkkagiielda
Vår Energi ASA